

УДК 330:005

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

*Н. Татарин
Львівський національний університет
імені Івана Франка*

Україні останніми роками, незважаючи на певні успіхи у стабілізації макроекономічних показників, не вдається домогтися відчутних результатів в експорті інноваційної продукції та створенні сприятливих умов для інноваційної діяльності вітчизняних виробників. На жаль, українська інноваційна сфера також поки не стала по-справжньому привабливою для вітчизняних та іноземних інвесторів. Такий результат значною мірою пов'язаний із обмеженими можливостями держави щодо спрямування фінансових потоків в інноваційний розвиток економіки, обсяг яких, відповідно до досвіду розвинутих країн, значно перевищує ресурси, необхідні для здійснення традиційної науково-технічної політики, і недостатньою увагою держави до стимулювання міжнародного співробітництва в інноваційній сфері, що відповідає взаємним інтересам українських і закордонних партнерів [4].

Науково-технічні розробки й нововведення виступають як проміжний результат науково-технічного циклу й у міру практичного застосування перетворюються в науково-технічні інновації – кінцевий результат. Науково-технічні розробки й винаходи є додатком нового знання з метою його практичного застосування, а науково-технічні інновації – це матеріалізація нових ідей і знань, відкриттів, винаходів і науково-технічних розробок у процес виробництва з метою їхньої комерційної реалізації для задоволення певних потреб споживачів. Несомніними властивостями інновації є науково-технічна новизна та виробнича застосованість. Комерційна реалізація стосовно інновації виступає як потенційна властивість, для досягнення якої необхідні певні зусилля. З цього випливає, що інновацію-результат потрібно розглядати нерозривно з інноваційним процесом. Для інновацій характерні такі властивості:

- 1) науково-технічна новизна;
- 2) виробнича застосовність;
- 3) комерційна реалізація [1].

На практиці поняття «новація», «нововведення» нерідко отожднюють, хоча між ними є розходження. Новацією може бути новий порядок, новий метод, винахід. Нововведення означає, що новація використовується. З моменту прийняття до поширення нововведення здобуває нову якість і стає інновацією. Отже, науково-технічні інновації повинні мати новизну, задовольняти потреби ринкового попиту та давати прибуток виробникові. Поширення нововведень, як і їхнє створення, є складовою частиною інноваційного процесу.

Для швидкого поширення інновації потрібна розвинена інфраструктура. Інноваційний процес має циклічний характер. Діяльність, що представляє інноваційний процес, розпадається на окремі ділянки, що розрізняються між собою, і матеріалізується у вигляді функціональних організаційних одиниць, що відокремлюються в результаті поділу праці.

Процес, що протікає з моменту зародження нової ідеї і пов'язаний з підготовкою і втіленням її у виробництво з наступною реалізацією на ринку, називається інноваційним процесом. Інноваційні процеси можуть зароджуватися в окремих галузях науки і виробництва, а якісно завершуються лише у сфері виробництва, вишукуючи прогресивні, якісно-кількісні зміни у розвитку продуктивних сил.

Усі етапи інноваційного процесу вимагають, природно, витрат праці, енергії, матеріалів, часу і фінансів. Найбільші витрати, як правило, припадають на етапи перетворення новації в інновацію. Так чи інакше, новації є продуктом інтелектуальної діяльності і, як правило, повинні бути захищені авторськими правами. Без ринку новації не може бути інноваційної діяльності і прогресу суспільства в цілому. Ринок новацій формують наукові і проєктні організації, виші, науково-дослідні підрозділи підприємств, окремі винахідники, новатори. Конкуренція змушує суб'єкта господарської діяльності йти на ринок новацій чи брати участь у його формуванні.

Участь у ринку новацій здійснюється у різних формах, таких як:

- розвиток власної бази для проведення НДЦКР;
- проведення досліджень разом з іншими організаціями;
- видача замовлення іншій організації на проведення
- купівля виробів, технологій, наукових знань;
- створення спільних підприємств за наявності хоча б одного учасника, що володіє новачіями [3].

Зусилля держави і приватного бізнесу слід спрямувати на такі кроки:

- забезпечення зростання випереджальними темпами питомої ваги галузей, що створюють, опрацьовують і впроваджують релевантну інформацію (інформацію, що збирається під конкретне завдання) в усі сфери діяльності;

- формування такої нормативно-правової бази, яка б ефективно регулювала взаємини творців, власників і користувачів інформаційних ресурсів та систем, а також усіх учасників руху до суспільства, побудованому на знанні;

- сприяння розвитку та відновленню різних галузей діяльності на базі широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій (освіти, культури, охорони здоров'я, малого бізнесу, громадського життя, соціального захисту);

- створення умов для пріоритетного розвитку та підвищення експортних можливостей інформаційної індустрії країни, детінізація цієї сфери діяльності;

- формування сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури країни з використанням національної системи науково-технічної інформації [2].

Визначальною умовою у конкурентній боротьбі є обсяг інвестицій у розробленні й перетворенні новачій в інновації. Зміна обсягу цих інвестицій висуває в лідери одних і позбавляє лідерства інших (як держав, так і окремих виробників). Таким чином, ринки новачій, інвестицій і товарів (послуг) утворюють інноваційну сферу, у якій відбувається і їхня взаємодія. Успішне й активне співіснування зазначених суб'єктів інноваційної сфери знижує ризик нововведень і сприяє новому витку створення нововведень, а отже, і прогресу в цілому. Інноваційний процес втілюється за допомогою машин, техніки, устаткування. Чим вищий їхній рівень, тим реальніше їх впровадити у виробництво.

Підсумовуючи усе сказане, необхідно зазначити, що інноваційна діяльність у повному обсязі має комплексний, системний характер і охоплює такі види роботи, як пошук ідей, ліцензій, патентів, кадрів, організацію дослідницької роботи, інженерно-технічну діяльність, яка об'єднує винахідництво, раціоналізацію, конструювання, створення інженерно-технічних об'єктів, інформаційну та маркетингову діяльність. Усе це створює прогресивні умови для інноваційного розвитку та активізації інноваційних процесів.

Отже, забезпечення рівня конкурентоспроможності вітчизняних наукових досліджень на внутрішньому і міжнародному ринках повинно стати основним напрямом сучасної політики держави у сфері активізації інноваційної діяльності, що сприятиме підвищенню ефективності виробництва. Саме від цього нині найбільше залежать можливості реалізації інноваційних процесів і забезпечення високої ефективності національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Горбулін В. П. Державне управління науково-технічними та економічними процесами реалізації Україною стратегічного курсу на європейську і євроатлантичну інтеграцію / В. П. Горбулін – Київ: Євроатлантикінформ, 2010. – 272 с.

2. Йовенко Я. Государственная инновационная политика / Я. Йовенко, Р. Камєнєв // Бизнес. – 2011. – № 34. – С. 44–55.

3. Кукурудза І. І. Інноваційна діяльність в регіоні : стан, проблеми, перспективи / І. І. Кукурудза // Вісник економічної науки України. – 2010. – № 1. – С. 67–70.

4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.